

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Йордан Танков Калчев

член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“, по 3.1. „Социология, антропология и науки за културата (социология)“, обявен от Югозападен унииверситет „Неофит Рилски“ – ДВ бр. 52 от 10.07.2012 год.

Съставът и структурирането на журито са утвърдени със Заповед No 2058 от 20.09. 2012 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ и Протокол от заседание на журито на 24.09.2012 година

Кандидатът за длъжността д-р Мария Фъртунова е допуснат до конкурса с решение на комисията (Протокол 1/24.09.2012 г.), определена със Заповед No 1941/11.09.2012 г. на ректора на ЮЗУ „Н. Рилски“.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция, представена от участника в конкурса д-р Мария Фъртунова

I. Обща оценка на кандидата.

Мария Фъртунова придобива образователна квалификационна степен „магистър“ през 1983 г. в Санк-петербургския държавен университет за култура и изкуства. През 1994 г. придобива образователна и научна степен „доктор“. Доктурантурата е осъществена в Софийския университет „Св. Кл. Охридски“.

Трудово-професионалната си дейност започва като преподавател в Университета по библиотекознание и информационни технологии през 1983 г., а от 1985 до 2000 г. работи като „научен сътрудник“ в Националната библиотека „Иван Вазов“. През този период нейната дейност е свързана с проектиране и изграждане на информационни системи в областта на културата.

От 2001 г. работи в системата на Министерството на образованието на експертни длъжности, а от 2008 г. е директор на дирекция „Висше образование“. Функционалните дейности на г-жа Фъртунова са свързани с развитието на системите за обучение и управлението на образованието. Ръководи и работи като експерт в национални и международни проекти – общо 9 на брой, в 7 от които като ръководител. Участва в различни международни научни конференции и структури на ЕС, свързани с политиките в областта на висшето образование.

Осъществява преподавателска дейност в СУ „Св. Кл. Охридски“ от 2005 г. досега. Член е на редакционната колегия на сп. „Стратегия на образованието и научната политика“.

В конкурса за академичната длъжност „доцент“ д-р Мария Фъртунова участва с: 1 монография, 1 учебно пособие, 7 статии, 5 научни доклади, като 4 от тях са публикувани в специализирани издания, 2 илюстративни и текстови публикации (албуми и карти) на България в областта на културата. Една част от тях – 2 са на английски език, а 1 – на руски език. От всички представени работи 7 са самостоятелни разработки, а останалите в съавторство, от които в 2 са установени индивидуалните части, а за останалите приемам, че участието на кандидата е равнопоставено със съавторите. Това са предимно материалите публикувани в чужбина и този принцип е приложим за тях.

Към изследователската дейност на кандидата следва да се добави участието му в 9 национални и международни проекти, на 7 от които е ръководител и координатор.

В заключение по този пункт съм на мнение, че кандидатът покрива изискванията в очертаните направления и има необходимите резултати в съответствие със ЗРАСРБ и правилника на ЮЗУ „Н. Рилски“. По отношение на последния това е установено с Протокол No 1/24.09.2012 г.от Комисията по приема.

Заявявам, че с кандидата нямам съвместни публикации и няма такива включени в списъка.

II. Оценка на научните и практически резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция.

В изследователската и публикационната дейност на кандидат могат да се очертаят следните научни и проектно-изследователски направления:

- Изследвания в развитието на културната среда, като основният акцент тук е културата на общуване в икономическите и менаджерски взаимоотношения, или културата на предприемачеството;
- Проблеми в развитието на образователната система за висше образование – прилагане на нови технологични форми на обучение;
- Разработване и провеждане на политики при подготовката и реализацията на кадрите с висше образование.

Определените три тематични направления в голяма степен са свързани с търсенето и разглеждането на положителните резултати от развитието на висшето образование, като най-важната компонента в социалната среда и ролята му в подготовката на кадри за управлението на икономиката на страната. Като имам предвид предмета на изследователската дейност д-р М. Фартунова считам, че той отговаря на тематика на обявения конкурс за заемане на длъжността “доцент” по посочената научната специалност.

Доказано положителна е **общата оценка** за научно-изследователската и публикационна дейност на кандидата. Тази оценка се основава на съдържателния анализ на представената научна продукция и наличните приносни елементи в нея. По-съществените от тях (*поради ограничения обем на становището*) в отделните изследователски насоки се изразяват в:

- Откриване и разглеждане на важни професионални, делови и социално-психологически фактори в съвременната култура на предприемачеството, като са изведени актуални дискуссионни въпроси и ситуации. Оценява се ролята на културата на предприемачеството върху ефективността на управлението на икономическите организации и са дефинирани съвременните изисквания към деловите качества на предприемачите (2, 6, 14)

- Проучване и дефиниране на важни проблеми от развитието на висшето образование, като се отделя внимание и се търсят обосновки за премахването на ограниченията пред университетите за постигане на високи образователни цели. Подкрепя се тезата за многообразие и различие в осигуряването на качествено образование като база за изграждане на „цялостно, съвместимо и атрактивно Европейско пространство в съответствие с целите на общеевропейския Болонски процес“ (7, 9, 11) В тази връзка предмет на изследване от страна на кандидата са новоформиращите се роли в системата на висшето образование – взаимодействие между автономните институциите, културата на преподаване, въздействието на засиленото технологично обучение върху ролите и практиките във висшето образование, вкл. възможностите (предимства и недостатъци) на стандарти от серията ISO 90001 – 2000. Приложеният сравнителен анализ в международен план е добър проводник на опита на европейските държави за система на висшето образование у нас (5,13, 15).

- Обвързване на разработваните и прилагани политики и мерки в системата на висшето образование с пазара на труда, което според авторът следва да се проявява в постигане на съответствие между квалификацията на работната сила и тази на работните места. Поставят се въпроси от концептуален характер за модела на висшето образование и съответствието му с пазара на труда в хоризонтален и вертикален аспект. Освен, че поставя и анализира проблемите Фъртунова достига до предложения за преодоляване на несъответствията, които макар и да са формулирани твърде общо, могат да се оценят като правилни, като се имат предвид съществуващите дисбаланси (1, 12).

- Ползността и възможностите за използване на част от публикациите за обучение и подготовка на учащите се в различните степени на образование в разглежданите тематични области. С конкретно практическо приложение са и осъществяваните проектни дейности, в които е участвал кандидата. В тях се откриват постановки с важен методичен и практичен характер. Резултатите от тях са насочени към търсене на практически изводи и решения със значимост на различни управленски нива. За някои от тях не бих дал положителна оценка – напр. системата за оценяване на ВУЗ.

За представената от Мария Фъртунова научно-приложна продукция може се определи, че тя допринася за обогатяване на политиките и практиките за развитие на система за управление на висшето образование и има подчертани педагогически ефекти по отношение подготовката на кадри в областта на предприемачеството.

III. Критични бележки и препоръки.

При анализа на представената научна и изследователска продукция от страна на кандидата могат да се направят различни по естество критични бележки, като напр. представянето на литературните източници, табличното и графично представяне на данните, някои техни интерпретации и др., но посочвам, че в нея няма съществени погрешни тези, обобщения и изводи. Към кандидата бих задал следните два въпроси:

1. Прилагането на стандарти за качество от серията ISO (като се има предвид опита на други страни) налага ли преразглеждане на общия хорариум от часове в аудиторната заетост и в каква посока?

2. Добре ли са обвързани пазара на труда и професионалните направления на обучение във ВУЗ у нас?

Въпроси и дискусии могат да се отправят към избора на някои критерии и показатели в системата за оценяване на дейността на ВУЗ. При получаване на отговорите ще отчитам някои неудобства в тях, като имам предвид служебната позиция в момента на кандидата.

Бих препоръчал на д-р Фъртунова в бъдещата си дейност да продължи работата в посока изследване, разработване и прилагане на политики за осигуряване на съответствието между пазара на труда и професионалните направления на обучението във ВУЗ.

IV. Заключение

От представената ми справочна и научна документация и направените от мен оценки на изследователската работа на кандидата, имам основание да дам **положителната оценка** за цялостната дейност на участника в конкурса и да предложи на уважаемите членове на научното жури да присъдят на д-р Мария Фъртунова академичната длъжност „доцент” по научна специалност „Социология, антропология и науки за културата (социология)“, в катедра „Социология“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“.

18.10.2012 г.

София

Подпис:

Доц. д-р Йордан Калчев